

Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas mokykloje

dr. Daiva Šukytė, tarptautinės socialinio ir emocinio ugdymo
LIONS QUEST programų vyr. instruktore
Socialinio ir emocinio ugdymo instituto direktorė

Sveikatos ugdymo aktualijos: mokslininkai – mokykloms
2018 m. rugsėjo 14 d., Vilnius

VIZIJA

Socialinio ir emocinio ugdymo kontekstai

- ✓ Sveikatos sistemoje: psichikos sveikata.
- ✓ Teisingumo sistemoje: nusikalstamumo prevencija.
- ✓ Socialinės apsaugos ir darbo sistemoje: socialinės atskirties mažinimas, lygybės ir tolerancijos plėtojimas.
- ✓ Švietimo sistemoje: patyčių prevencija, žalingų įpročių prevencija bei kito pobūdžio vykdomos prevencijos rūšys, emocinė ir socialinė sveikata. Socialinės ir emocinės kompetencijos svarbios pilietiškumo ugdymui, mokymosi motyvacijai bei akademinėi sėkmei.
- ✓ Ekonomikoje: nedarbo mažinimas, skurdo mažinimas.

Socialiniai ir emociniai įgūdžiai –*tvarūs ir nuoseklūs minčių, jausmų ir elgesio modeliai, kurie pasireiškia įvairiose situacijose ir kontekstuose.*

EBPO, 2015

SOCIALINIS IR EMOCINIS UGDYMAS -
procesas, kuriame dalyvauja vaikai ir
suaugusieji, kuris apima žinių,
nuostatų ir įsitikinimų, susijusių su
penkiomis pagrindinėmis
kompetencijomis, formavimą ir
ugdymą.

Socialinės ir emocinės kompetencijos

Geras savo emocijų ir vertybių, kurios tarnautų atsparumui ir gebėjimui save apriboti, žinojimas

Emocijų ir elgesio valdymas siekiant savo tikslų

Moralūs ir konstruktyvūs sprendimai, susiję su asmeniniu ir socialiniu elgesiu

Supratimas ir empatiškumas kitų atžvilgiu

Pozityvių santykių formavimas, darbas komandoje, veiksmingas kofliktų sprendimas

SEU MODELIS MOKYKLOJE KLASĖS LYGMUO

SOCIALINĖS IR EMOCINĖS KOMPETENCIJOS

I lygis

Saugi mokymosi
aplinka

Mokymo metodai
pamokoje

II lygis

Socialinio ir emocinio ugdymo programos

III lygis

Integravimas į dalykų temas

SEU programos

NUOSEKLIOS

Veiklos mokiniams pateikiamos nuoseklia seka pagal jų pažangą.

AKTYVIOS

Veikloms reikalingos aktyvios mokinių mokymosi formos.

KONCENTRUOTOS

Reikia skirti laiko specifiniams gebėjimams išugdyti.

AIŠKIOS

Veiklos identifikuoja aiškius ir specifinius ugdomus įgūdžius.

LIONS QUEST programos:

- **LAIKAS KARTU**

Priešmokyklinis ugdymas – IV klasė

- **PAAUGLYSTĖS KRYŽKELĖS**

V-VIII klasės

- **RAKTAI Į SĖKMĘ**

IX-XII classes

Turinys

MOKYTOJO DARBO VADOVAS

1 Modulis – Pozityvi mokymosi aplinka

[VADAS]	7
1 pamoka. Susipažinkime	8
2 pamoka. Bendrieji susitarimai	11
3 pamoka. Mūsų klasėje dirbame kartu	14

2 Modulis – Pažinti save

[VADAS]	17
1 pamoka. Mes visi – vertingi	18
2 pamoka. Aš tai galiu	21
3 pamoka. Aš galiu būti atsakingas	24
4 pamoka. Man patinka gerai atlikti savo darbą	27
5 pamoka. Mano tikslai	30
6 pamoka. Normalu patirti nesėkmę	33
7 pamoka. Nusiraminti ir apmąstyti savo jausmus	36
8 pamoka. Būk geriausias, koks gali	39

3 Modulis – Atidūs ir rūpestingi

[VADAS]	42
1 pamoka. Tinkamo klausymosi dovana	43
2 pamoka. Komplimentai	46
3 pamoka. Konflikto sprendimas	49
4 pamoka. Mano vaidmuo	52
5 pamoka. Kartu kuriame kaukę	55
6 pamoka. Kas yra patyčios?	58
7 pamoka. Kaip reaguoti į patyčias	61
8 pamoka. Stabdyk patyčias!	64

4 Modulis – Sveikata ir prevencija

[VADAS]	67
1 pamoka. Mūsų sveikata ateitis	68
2 pamoka. Sprendimai ir jų pasekmės	71
3 pamoka. Reklamos poveikis	74
4 pamoka. Tiesa apie tabaką	77
5 pamoka. Tiesa apie alkoholį	80
6 pamoka. Aš žinau	83
7 pamoka. Pasakyti NE!	86

5 modulis – Lyderystė ir pagalba kitiems

[VADAS]	89
1 pamoka. Aš galiu ištiesti pagalbos ranką	90
2 pamoka. Mano įgūdžių, talentų ir interesų kuprinė	93
3 pamoka. Jei aš galiu padėti, esu reikalingas	96
4 pamoka. Kartu mes galime tai pakeisti	99
5 pamoka. Kaip mes galime tai padaryti?	102
6 pamoka. Visi – į vietas!	105
7 pamoka. Mes tai padarėme!	108
8 pamoka. Mes tobulėjame	111

6 modulis – Refleksija ir apibendrinimas

[VADAS]	114
1 pamoka. Džiaugiamės vieni kitais	115
2 pamoka. Atminimo knyga	118

A Program of Lions
Clubs International
Foundation

Kaip naudotis šiuo vadovu

Kiekviena Mokytojo vadove esanti pamoka turi savo tikslus bei analizuoja konkrečias socialinio ir emocinio ugdymo kompetencijas. Kiekviena pamoka teikia mokytojams informaciją, kaip ir kada naudoti pateiktis, žurnalą „Mano laikas“ bei dalijamosios medžiagos „Jungiamo šeimas“ užduočių lapus.

MODULIO ĮVADAS. Pirmajame kiekvieno modulio puslapyje pateikiami reikiami organizavimo įrankiai bei medžiaga, taip pat įvairūs žaidimai, įtraukiantieji (skatinantys vaikų įtraukimą) ir aktyvinantieji (stiprinantys įgytus įgūdžius).

Kiekviena pamoka prasideda **TEMOS ATSKLEIDIMU.** Šio etapo metu mokytojas vaikams supažindina su tema, sudomina ir įtraukia į įvadinę veiklą. Pamokai reikalingos **PATEIKTYS** pateikiamos šalia instrukcijų.

Pamokos **RYŠIO SU PRIEŠ TAI BUVUSIA PAMOKA ŽENKLAS** primena mokytojui, kad reikia peržiūrėti vaikų atliktus darbus.

Veiklos **JUNGIAME BENDRUOMENĖ, JUNGIAME ŠEIMAS** ir **PRITAIKYMAS BENDROSOMOS PROGRAMOMS**, suteikia vaikams galimybę praplėsti įgytus įgūdžius ir panaudoti išmoktas sąvokas už klases ribų.

Kiekviena pamoka prasideda nuo **PLANAVIMO.** Čia pateikiamas modulio ir pamokos numeris, SEU kompetencijų ir įgūdžių sąrašas, tikslai, bendrieji LIONS QUEST standartai, paaiškinama, kaip organizuoti klases darbą kiekvieno pamokos etapo metu.

Skiltyje **ĮGŪDŽIŲ PAŽANGA** pateikiama informacija, ko vaikai mokėsi praėjusiais metais, ko mokosi dabar ir ko mokysis ateinančiais metais.

Etape **TEMOS ANALIZĖ** vaikai sujungia tai, ką jau žino, ir tai, ko išmoko. Šalia pateikiamos temos analizės reikalingos pateiktys.

LAIKO PLANAVIMAS nurodo, kiek laiko skiriama kiekvienam etapui. Laikas gali kisti priklausomai nuo pamokos trukmės ir vaikų poreikių.

PRAKTIKOS metu vaikai mokosi remdamiesi temos analizės metu įgytais įgūdžiais. Šalia pateikiamos veiklai reikalingos pateiktys.

KLAUSIMAI REFLEKSIJAI yra įtraukti į praktikos etapą. Šie klausimai skatina mąstyti, padeda vaikams suprasti tai, kas įvyko temos analizės ir praktikos etapuose. Visi klausimai yra atvirieji ir ugdo kintinį mąstymą. Klausimai, kurie prašo išreikšti asmeninę nuomonę, požūrį ar įžvalgas, skatina vaikus išreikšti savo nuomonę apie visą temą.

PRITAIKYMO etape vaikai giliau analizuoja, kaip realiai gyvenime galėtų pritaikyti tai, ką išmoko. Šiame etape vaikai naudoja žurnalą *Mano laikas*.

Skiltyje **ĮGŪDŽIŲ UGDYMAS UŽ KLASĖS RIBŲ** pateikiama papildoma veikla, kuri padės vaikams taikyti įgytus įgūdžius.

Atsiverskite 3 modulio 1-osios pamokos dalijamąją medžiagą!

JUNGIAME ŠEIMAS yra dalijamoji medžiaga, kurią mokytojas gali kopijuoti ir dalyti visiems vaikams. Su šios medžiagos pagalba vaikai galės gilinti pamokos metu įgytus įgūdžius namuose kartu su šeimos nariais. Dalijamoji medžiaga ir pateiktys yra pateikiamos PDF formatu **LQ ATMINTUKE**.

CASEL, 2017

SEU ugdymo įstaigoje

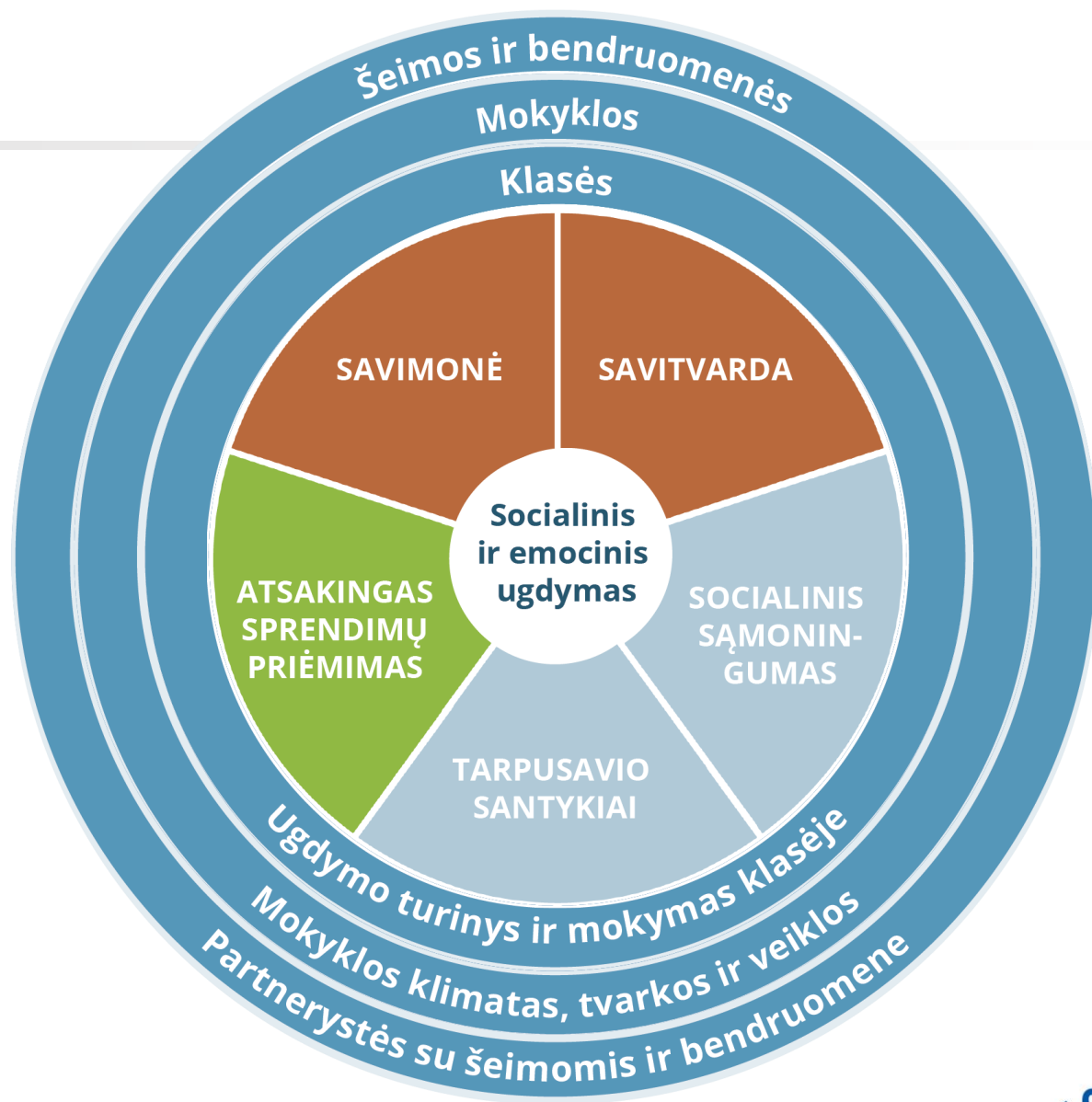

Mokymosi aplinka

- ✓ Saugi
- ✓ Rūpestinga
- ✓ Gerai valdoma
- ✓ Įtraukianti
- ✓ Bendradarbiaujanti
- ✓ Paremianti
- ✓ Dideli lūkesčiai
- ✓ Estetiška

LIONS QUEST

A Program of Lions Clubs International Foundation

Tėvų/globėjų įtraukimas

- ✓ Tėvų/globėjų dalyvavimas mokyklos ir vaikų akademiniam gyvenime;
- ✓ Įtraukimas į strateginį mokyklos veiklų planavimą;
- ✓ Tėvų/globėjų švietimas.

2.6 JUNGIAME ŠEIMAS!

INFORMACIJA ŠEIMOS NARIAMS
Jūsų vaikas mokosi atpažinti ir įvardinti savo jausmus. Padėkite jam pasitrenuoti žaiddami žaidimą „Kaip aš jaučiuosi?“

Kaip aš jaučiuosi?

ŠTAI KĄ VEIKSIME!

Pašnibždek man į ausį žodį, įvardijantį kokį nors jausmą. Aš tą jausmą pavaizduosiu. Kiti galės spėti, koks tai jausmas.

MŪSŲ JAUSMAI

PRIMINKITE SAVO VAIKUI, KAD:

- Svarbu atpažinti ir įvardinti savo jausmus.
- Svarbu yra atpažinti ir įvardinti kitų jausmus.
- Mūsų jausmai dažnai atsispindi mūsų veide.

Padaryk šią užduotį klasėje su mokytoju: pažaiskite žaidimą „Kaip aš jaučiuosi?“

- Užbaik šią užduotį namie su savo šeimos nariu: pažaiskite žaidimą „Kaip aš jaučiuosi?“, naudodami šias taisykles:
1. Vienas iš šeimos pašnibžda kokį nors jausmą vaikui į ausį, pavyzdžiui, laimingas, liūdnas ar išsigandęs.
 2. Vaikas pavaizduoja šį jausmą kitam šeimos nariui(-ei).
 3. Pastarasis bando atspėti, koks tai jausmas.
 4. Pažaiskite žaidimą bent 3 kartus.

© 2015 LCF, VILLODŲ GRĄŽYTINA, visi teisės saugomos.

Kaip naudotis šiuo vadovu

Kiekviena Mokytojo vadove esanti pamoka turi savo tikslus bei analizuoja konkrečias socialinio ir emocinio ugdymo kompetencijas. Kiekviena pamoka teikia mokytojams informaciją, kaip ir kada naudoti pateiktus, žurnalą „Mano laikas“ bei dalijamosios medžiagos „Jungiamo šeimas“ užduočių lapus.

MODULIO ĮVADAS. Pirmajame kiekvieno modulio puslapyje pateikiami reikiami organizavimo įrankiai bei medžiaga, taip pat įvairūs žaidimai: įtraukiantieji (skatinantys vaikų įsitraukimą) ir aktyvinantieji (stiprinantys įgytus įgūdžius).

Veiklos: **JUNGIAME BENDRUOMENĘ, JUNGIAME ŠEIMAS** ir **PRITAIKYMAS BENDROSIOMS PROGRAMOMS**, suteikia vaikams galimybę paplėsti įgytus įgūdžius ir panaudoti išmoktas sąvokas už klasės ribų.

Kiekviena pamoka prasideda **TEMOS ATSKLEIDIMU**. Šio etapo metu mokytojas vaikus supažindina su tema, sudomina ir įtraukia į įvairines veiklas. Pamokai reikalingos **PATEIKTYS** pateikiamos šalia instrukcijų.

Pamokos **RYŠIO SU PRIEŠ TAI BUVUSIA PAMOKA ZENKLAS** primena mokytojų, kad reikia peržiūrėti vaikų atliktus darbus.

Kiekviena pamoka prasideda nuo **PLANAVIMO**. Čia pateikiamas modulio ir pamokos numeris, SEU kompetencijų ir įgūdžių sąrašas, tikslai, bendrieji LIONS QUEST standartai, paaiškinama, kaip organizuoti klasės darbą kiekvieno pamokos etapo metu.

Skiltyje **ĮGŪDŽIŲ PAŽANGA** pateikiama informacija, ko vaikai mokėsi praėjusiais metais, ko mokysis dabar ir ko mokysis ateinančiais metais.

Etape **TEMOS ANALIZĖ** vaikai sujungia tai, ką jau žino, ir tai, ko išmoko. Šalia pateikiamos temos analizės reikalingos pateiktys.

1 Tinkamo klausymosi dovana

2 TEMOS ANALIZĖ

3 PRAKTIKA

4 KLAUSIMAI REFLEKSIJAI

LAIKO PLANAVIMAS nurodo, kiek laiko skiriama kiekvienam etapui. Laikas gali kisti priklausomai nuo pamokos trukmės ir vaikų poreikių.

PRAKTIKOS metu vaikai mokosi remdamiesi temos analizės metu įgytais įgūdžiais. Šalia pateikiamos veiklai reikalingos pateiktys.

KLAUSIMAI REFLEKSIJAI yra įtraukti į praktikos etapą. Šie klausimai skatina mąstyti, padeda vaikams suprasti tai, kas įvyko temos analizės ir praktikos etapuose. Visi klausimai yra atvirieji ir ugdo kritinį mąstymą. Klausimai, kurie prašo išreikšti asmeninę nuomonę, požiūrį ar įžvalgas, skatina vaikus išreikšti savo nuomonę apie visą temą.

**TĖVŲ SUSITIKIMŲ VADOVAS
PAAUGLIŲ SKATINIMAS
IR PALAIKYMAS**

LIONS QUEST

A Program of Lions
Clubs International
Foundation

**V&I LIONS QUEST
LIETUVA**

A Program of Lions
Clubs International
Foundation

Bendruomenės įtraukimas

- ✓ Mokinių pagalbos bendruomenei projektai
- ✓ Socialinio ir emocinio ugdymo temų sklaida bendruomenėje
- ✓ Mokyklos partnerystės
- ✓ Atvirumas ir komunikacija
- ✓ Bendri renginiai

Socialinio ir emocinio ugdymo rezultatas

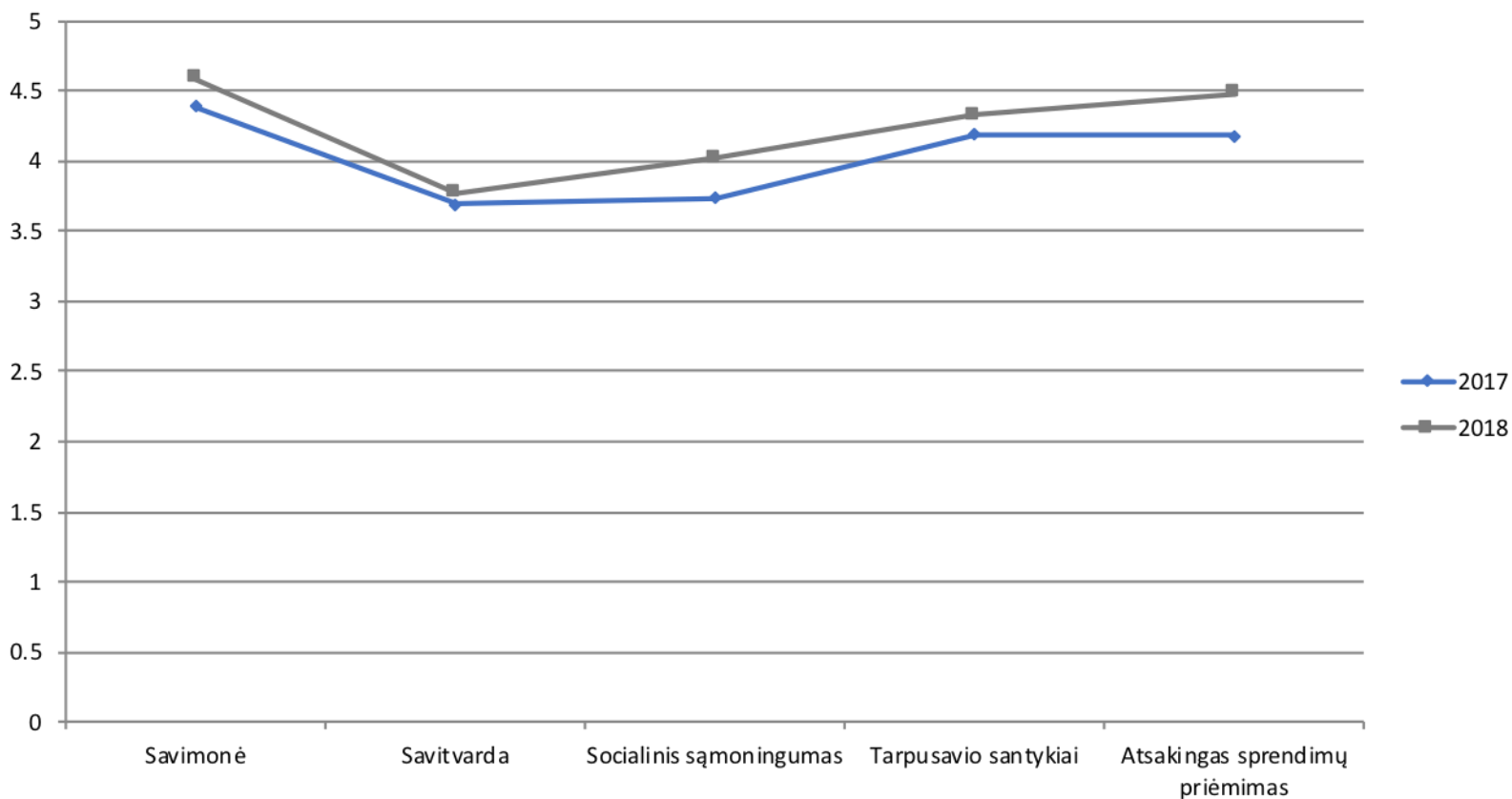
- ✓ Saugi mokymosi aplinka
- ✓ Pozityvus mokyklos klimatas
- ✓ Sveikas asmeninis ir socialinis augimas
- ✓ Geresnė psichikos sveikata
- ✓ Sustipėjęs atsparumas žalingiems įpročiams
- ✓ Mažėja savižudybių
- ✓ Mažėja patyčių problema
- ✓ Sumažėjęs rizikingas seksualinis elgesys
- ✓ Stipėja pilietiškumas
- ✓ Aukštesnio lygio mąstymo gebėjimai
- ✓ Gerėjantys mokinių akademiniai pasiekimai
- ✓ Pasiruošimas karjerai

SEKA tyrimo rezultatai 2017 – 2018 metai

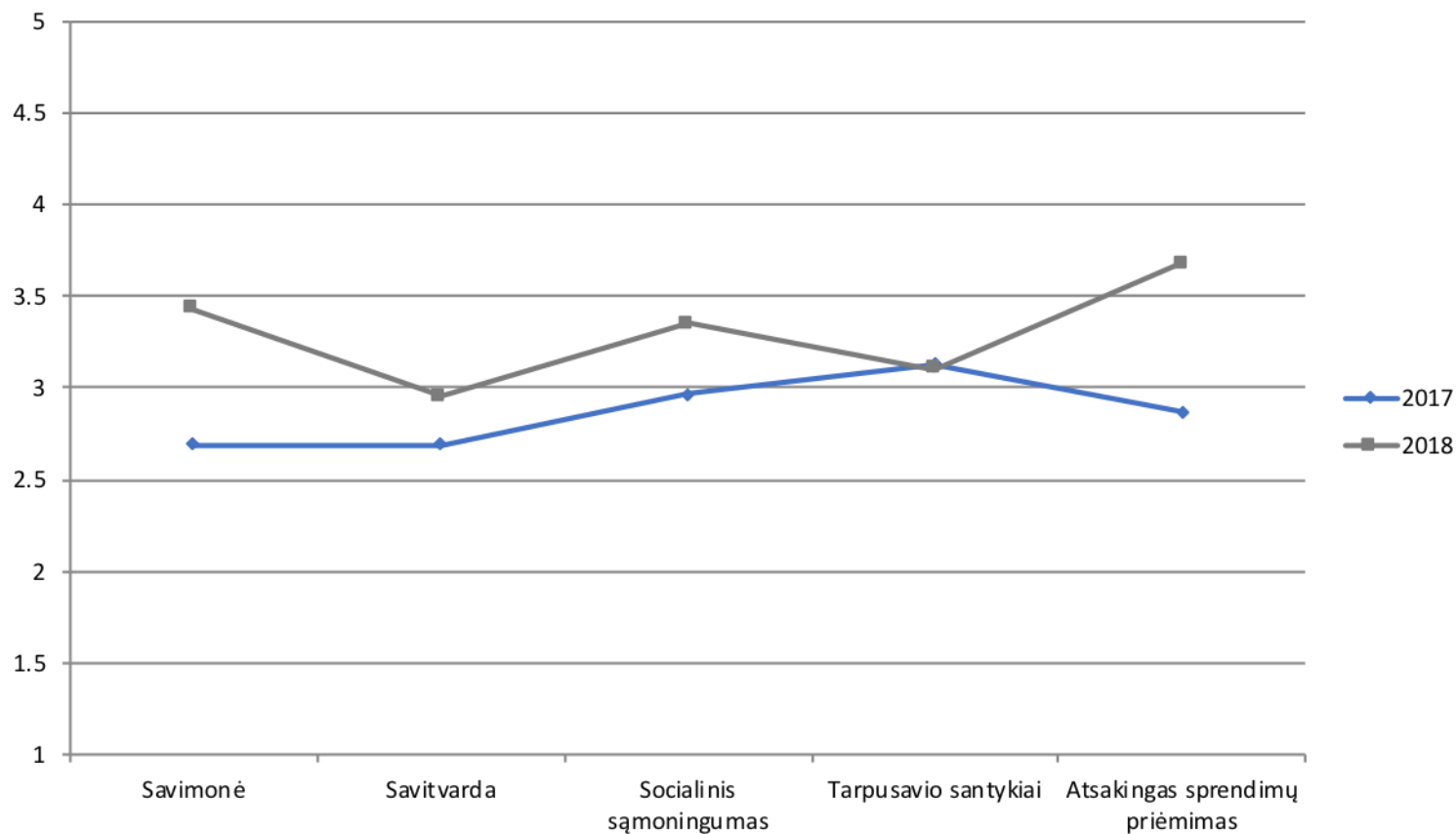
Nuoseklios SEU programos nauda mokiniams

V – VIII kl. mok. SEK įverčiai

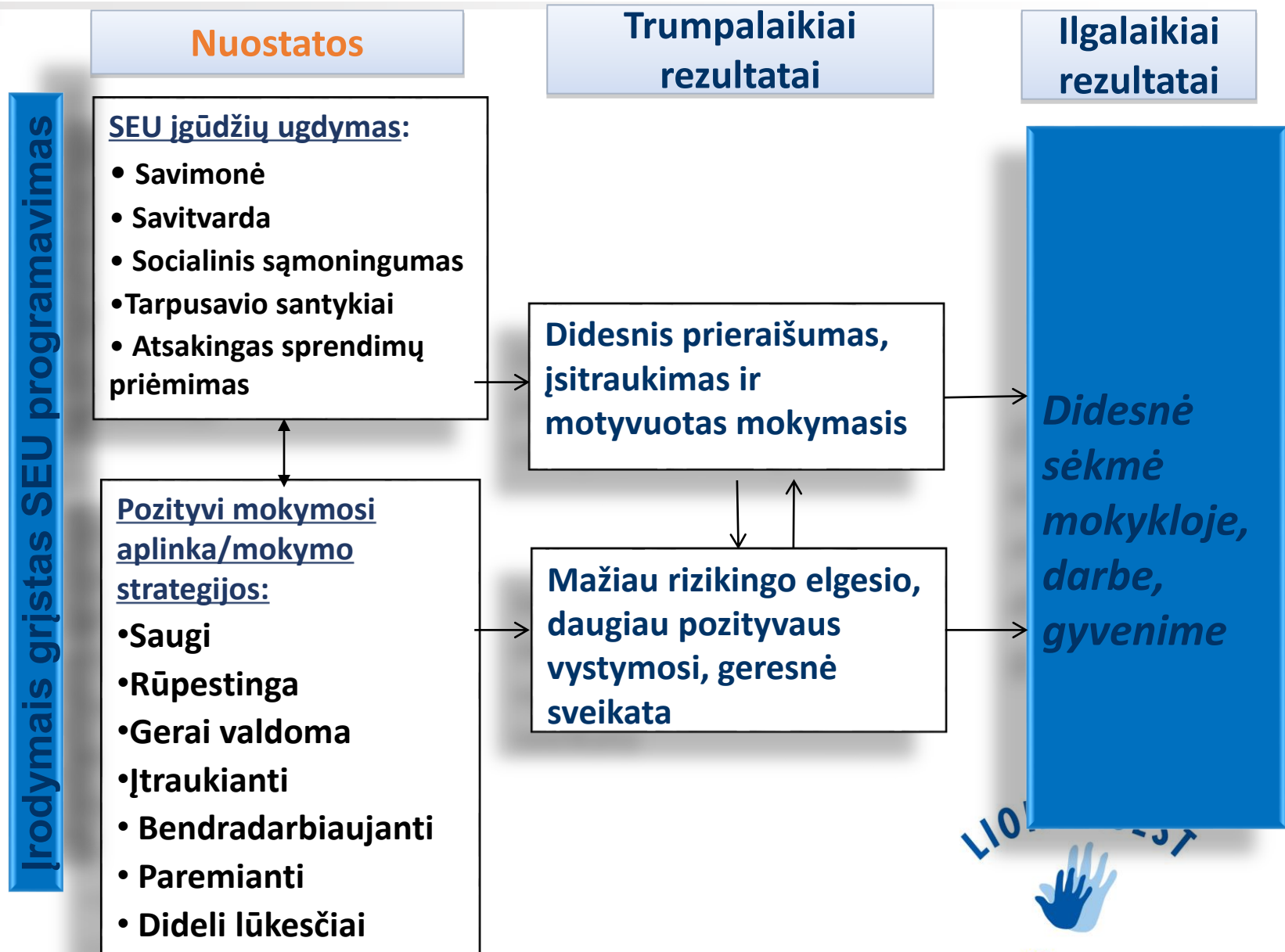

SEKA tyrimo rezultatai 2017 – 2018 metai

Nuoseklios SEU programos nauda mokiniams IX–X kl. mok. SEK įverčiai

Prioritetas SEU = mokinių sėkmė mokykloje ir gyvenime

3-5 metų nuoseklaus darbo rezultatas

